

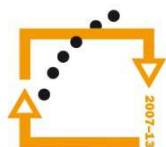
Základní škola, Šlapanice, okres Brno-venkov, příspěvková organizace
Masarykovo nám. 1594/16, 664 51 Šlapanice
www.zsslapanice.cz

MODERNÍ A KONKURENCESCHOPNÁ ŠKOLA

reg. č.: CZ.1.07/1.4.00/21.2389

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Slovo, sousloví a jejich význam

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

VY_32_INOVACE_BK_01-17_CJ-7

autor

Markéta Bokorová

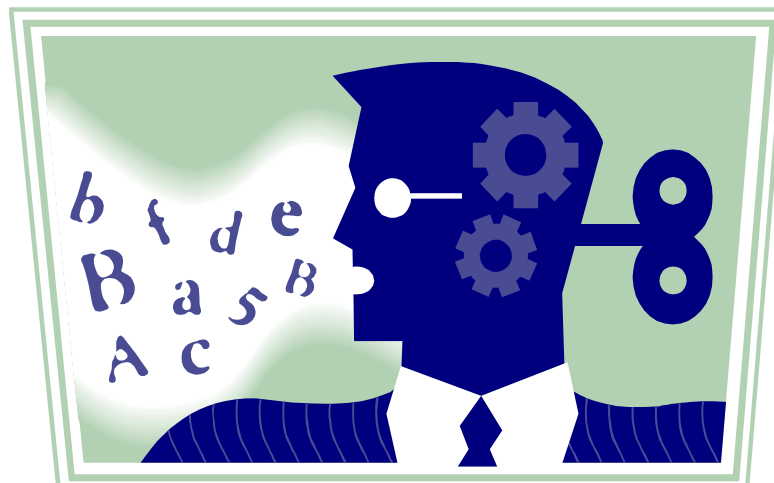
vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

předmět: Český jazyk a literatura

ročník: 7.

ZŠ Šlapanice 2012 – 2013

Slovo, sousloví a jejich význam

Co je to vůbec slovo?

Je paríp slovo?

ne

Je i slovo?

ano

Je mouka slovo?

ano

Je svach slovo?

ne

Úkol 1

Pro první úkol potřebuješ učebnici na straně 62.
Přečti si fakta o slově a doplň následující text.

Slovo

Slovo je _____ (popř. _____), které má nějaký _____.

Slovo je _____, tzn. že jej většinou můžeme ve větě přemísťovat.

V psaném projevu slova oddělujeme _____.

Každé slovo patří k nějakému _____ druhu.

Slovo

Slovo je skupina hlásek (popř. jedna hláska), které má nějaký význam.

Slovo je samostatné, tzn. že jej většinou můžeme ve větě přemísťovat.

Sluníčko dnes bude svítit.

Dnes bude svítit sluníčko.

V psaném projevu slova oddělujeme mezerami.

Každé slovo patří k nějakému slovnímu druhu.

Význam slova

význam věcný

Věcný význam
najdeme ve
slovníku.

př. Ten **pes** spí.

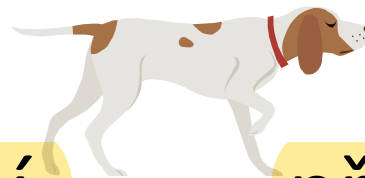
šelma ochočená
k hlídání, lovu

význam mluvnický

Mluvnický význam
vyjadřují mluvnické
kategorie.

př. Ten **pes** spí.

1. pád, č. jed., rod
muž., vzor pán

Úkol 2

Ke zvýrazněným slovům v následujících větách napiš oba jejich významy (věcný i mluvnický). Použij slovník.

Skokem zpoza rohu **jsme vylekali** naše kamarády.

věcný: polekat, vystrašit, vyděsit

mluvnický: 1. os., č. množ., zp. oznam., čas min.,
rod činný, (vid dok., 5. třída, vzor dělá)

Tak odpověď na tuto otázku vím úplně **přesně**.

věcný: souhlasící i v podrobnostech

mluvnický: -- (nemají)

Státníci se setkali při **audienci** u královny Alžběty II.

věcný: oficiální přijetí u vysoce postavené osobnosti

mluvnický: 6. pád, č. jed., rod žen., vzor růže

Ptáčata v hníždě hltala **malými** zobáčky potravu.

věcný: nevelký prostorovými rozměry, počtem apod.

mluvnický: 7. pád., č. množ., rod muž., vzor mladý,
druh tvrdý

Sousloví

Některé skutečnosti nelze pojmenovat jedním slovem, ale spojením slov. Takovému ustálenému spojení říkáme **sousloví**.

Napadá tě nějaké takové sousloví?

př. ječné zrno, skleníkový efekt, podstatné jméno,
ozónová díra, spodní prádlo, černé uhlí apod.

Sousloví

Někdy může vedle sousloví existovat i jednoslovné pojmenování, které většinou bývá nespisovné či hovorové (tzn. spisovné, ale patří do ústního projevu), protože každý jazyk má tendenci v běžné mluvě slova zkracovat.

základní škola – základka

tryskové letadlo – tryskáč

spací pytel – spacák

Úkol 3

Vysvětli následující sousloví:

psí víno

popínavá rostlina (loubinec)

černá skříňka

záznamové zařízení v dopravním prostředku

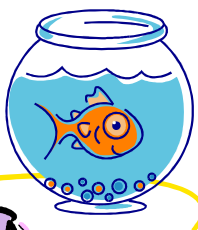
bílá vrána

výjimka (ten, kdo je něčím výjimečný), zvláštnost

Úkol 4

Která sousloví jsou na jednotlivých obrázcích?

akvariijní rybička

nákladní auto

lyžařské hůlky

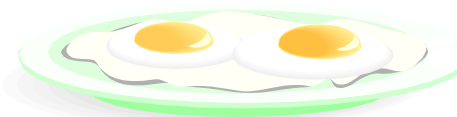
tenisová raketa

sluneční brýle

volské oko

pravý úhel

vlčí mák

kontaktní čočky

dopravní značka

Test

1. Co neplatí o slově?

- a) Slovem je každé seskupení hlásek.
- b) Každé slovo patří k nějakému slovnímu druhu.
- c) Slovem může být i jedna hláska.

2. Věcný význam slov najdeme v:

- a) Slovníku spisovné češtiny
- b) Pravidlech českého pravopisu
- c) Učebnici českého jazyka

3. Slovo v psaném projevu:

- a) oddělujeme pauzami
- b) neoddělujeme
- c) oddělujeme mezerami

Test

4. Pojmenování, které není vyjádřeno jedním slovem se nazývá:

- a) slovo složené
- b) sousloví
- c) složenina

5. Souslovím není:

- a) bolavá hlava
- b) otakárek fenýklový
- c) hnědé uhlí

6. Psí víno je:

- a) nápoj
- b) lék
- c) rostlina

Test

7. Sousloví „postavení mimo hru“ označuje:

- a) aut
- b) penalta
- c) ofsajd

8. Která možnost je sousloví?

- a) černé kalhoty
- b) černá ovce
- c) černá vrána

9. Jaký je věcný význam slova halapartna?

- a) bodná a sečná zbraň
- b) tragická divadelní hra
- c) snížená bdělost, chorobná ospalost

Zdroje

obrázky

www.office.microsoft.com

Slovní spisovné češtiny

učebnice

Styblík, V. a kol. Český jazyk pro 7. ročník ZŠ, SPN